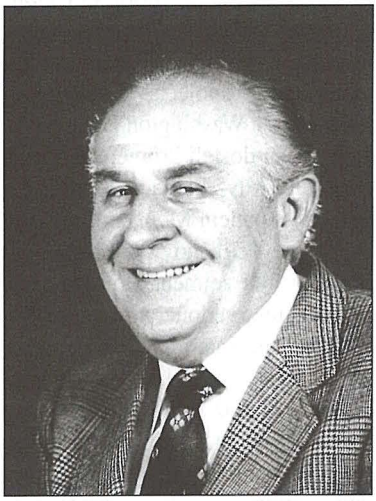
Klapalekiana, 33: 135-141, 1997
ISSN 1210-6100

Doc. Ing. Dr. Jaroslav Pelikán, DrSc. - sedmdesátník

Sedmdesátiny se stávají nepozorovaně životním jubileem srovnatelným s "dřívějšími" padesátinami, tedy s obdobím tak říkajíc kmetským. Jsou-li spojeny s životem vědeckého pracovníka, jde o zvláště důležitý životní mezník. V případě našeho oslavence jde o ohlédnutí za významným pokračovatelem prvního světového monografa řádu třásněnek (Thysanoptera), pražského prof. Dr. J. Uzla, který se již před sto lety zasloužil o světové jméno naší entomologie. Jaroslav Pelikán je v současnosti také jediným současným českým thysanopterologem, jehož práce se dočkala mezinárodního uznání, takže je trvale spjata s děním v taxonomii třásněnek druhé poloviny našeho století. Stojí to za zdůraznění zejména proto, že profesně byl téměř celý život theriologem - působil téměř čtyřicet let v Ústavu pro výzkum obratlovců ČSAV v Brně, přičemž budování této instituce věnoval také mnoho organizačního a jiného úsilí, jež bylo hodnoceno při jiných příležitostech a v jiných odborných souvislostech.

Život docenta Jaroslava Pelikána - entomologa - je však neméně pozoruhodný. Rodák z Ivančic (22. dubna 1926) prožil většinu dětství v nedalekých hornických Zakřanech jako syn kominického mistra a venkovsky prosté, avšak vysoce respektované a moudré matky. Rodiče včas rozpoznali jeho nadání, a tak se jejich syn ocitl počátkem druhé světové války po přestěhování do Brna na gymnáziu. Jeho zprvu všestranný zájem o přírodu (věnoval se ornitologii a koleopterologii) byl záhy podchycen v dnes již proslulém "kadlubu" brněnských entomologů kolem redakce tehdejších Entomologických listů, která tou dobou soustřeďovala řadu významných osobností našeho entomologického života. Pelikán do něho zapadl a záhy se věnoval, inspirován profesorem Josefem Kratochvílem, třásněnkám. Prázdniny posledních let nacistické okupace prožíval se svými stářníky „na Mohelně", jež se stalo další inspirací nastupující generace brněnských entomologů. Také on se nakonec rozhodl pro studium na tehdejší Vysoké škole zemědělské. Při poválečném nedostatku vysokoškolských učitelů však od počátku svých studií vyučoval a ještě jako student se pro výborné znalosti stal smluvním výpomocným asistentem zdejšího právě založeného Ústavu použité entomologie, vedeného tehdejším docentem Dr. Františkem Millerem. Významně se podílel také na jeho budování, a to nejenom organizačně, nýbrž i publikačně a ještě před koncem studií uveřejnil pozoruhodnou aplikovanou studii o třásněnce karafiátové. Tento slibný vývoj byl přerušen dvouletou službou v armádě. Mezitím došlo k budování nových ústavů právě založené ČSAV, zatímco na vysokých školách zavládla proslulá "studentokracie", jejíž "zásluhou" byla na léta paralyzována vědecká práce ve školství. Čerstvě vychované generaci brněnských entomologů nastaly těžké existenční chvíle - o to těžší, že ve složitých poměrech padesátých let přestala v Brně entomologie jako vědní disciplina oficiálně téměř existovat. V této tísni se Pelikán rozhodl pro jediné možné řešení, tj. pro změnu pracoviště spojenou

s nelehkou odbornou reorientací. Svědčí o nemalých Pelikánových schopnostech, že to nejenom dokázal, nýbrž že se nikdy nestal "chlebařem", a proto se stal nejenom významným theriologem, nýbrž - jako "soukromník" - více méně soustavně zpracovával také svoji zamilovanou skupinu - třásněnky. To nebylo snadné nejenom samo o sobě, nýbrž zejména proto, že inspirátor jeho zájmu o třásněnky posléze kladl této jeho činnosti nemalé a soustavné překážky. Mohu to osobně dosvědčit, protože jsem společně s naším společným prvním šéfem, prof. Františkem Millerem, musel čelit velmi nepěkným pokusům bránit Pelikánovi v habilitaci. Nechtěným vědeckým schizofrenikem nebyl Pelikán sám. Projevovalo se to mj. tím, že jsme např. při společné účasti na světových zoologických kongresech (vzpomínám zvláště na Londýn 1958 a Washington D.C. 1963), „lítali" po různých sekcích a kradli čas, abychom se v rámci kongresu dostali kromě oficiálních povinností také k naší entomologii. Vzpomínám na ty hektické scény, když Pelikán „kradl" každou hodinu, aby se v Britském Museu mohl konečně osobně setkat s panem Moundem a probít se spletí nejasných taxonů Bagnallových atd. atd. Metodicky vzorné Pelikánovy publikace mu záhy zjednaly přístup i k specialistům nejautoritativnějším, jakými byli zejména Priesner, dále Titschak, k nimž později přibyli ještě např. Schliephacke a zejména dnes vedoucí autorita evropské a světové thysanopterologie Richard zur Strassen. Tyto osobní mezinárodní styky byly ze zmíněných důvodů tak říkajíc "soukromou záležitostí" Pelikánovou. To vše zvládal při dlouhodobém vedení theriologického oddělení u svého zaměstnavatele, přičemž byl také pověřován a proslul organizací mnohých vertebratologických, zejména theriologických, mezinárodních konferencí. Pelikán také pochopil už v polovině padesátých let důležitost a rostoucí význam ekologie. Důraz na tento obor nebyl už za totalitních poměrů právě populární a cílená orientace na ekologii nebyla proto "navenek" podporována ani vedením ústavu. Tím ještě vynikne, že právě on inicioval a prováděl na svoji dobu ojedinělý čin, totiž české vydání proslulé Odumovy ekologie, a že se stal spoluautorem další knižní publikace o ekologii v té době, k níž se spojil s předním fytocenologem, brněnským profesorem Aloisem Zlatníkem. Mezitím se zúčastnil dalšího dění v ekologii a pro brněnskou Veterinární univerzitu napsal pozoruhodná skripta.

Pelikán tedy tak říkajíc "osciloval" v několika rovinách našeho dění v zoologii: jako theriolog, entomolog, ekolog, vědecký redaktor a zejména organizátor vědeckého života. Je pozoruhodné, že to nebylo na úkor žádné z těchto činností a že si v entomologickém kontextu udržel nejenom vysoký odborný standard a aktivitu jako "milovník" třásněnek, nýbrž že zejména po odchodu do důchodu se konečně chopil možnosti věnovat se této skupině cele. Je osudem entomologů z malých národů, že mají co do činění nejenom s mnohem lépe osobně i institucionálně situovanými a úzce specializovanými zahraničními kolegy, pokud jim mají úspěšně konkurovat a odborně obstát, nýbrž i s objektivními těžkostmi spojenými s politickými kataklysmaty a s jejich důsledky. Jedním z nich v Pelikánově případě je, že po létech práce na monografii našich, či lépe středoevropských třásněnek v rámci "Fauny ČSR", zůstává Pelikánovo životní dílo, které užuž čekalo na uveřejnění, v pověstném šupleti. Bylo by opravdu záhodno, kdyby se tento cenný rukopis dočkal uveřejnění.

Při omezeném rozsahu této vzpomínky nebylo možné, než se jen letmo dotknout nebo na chvíli zastavit u "uzlových" situací Pelikánovy životní vědecké dráhy. Proto chci nakonec v krátkosti konstatovat, že obohatil naši i světovou thysanoperologii téměř 70 publikacemi, přičemž popsal na osmdesát taxonů. Patří-li dnes naše a středoevropská zvířena třásněnek k poměrně velmi dobře prozkoumaným, je to především zásluha Jaroslava Pelikána. Zájem o vědeckou práci patří k nejdůležitějším a trvalým motivacím entomologů, a zejména v důchodovém věku má přímo ži-

votodárný význam. Proto popřejme jubilantovi, který je vyznavačem jakési zvláštní neosobité směsice pesimistického humoru s typickými rysy „brňáctví" a zakotvenosti v brněnském zázemí, aby mu život dopřál dočkat se splnění všech osobních přání.

Dalibor Povolný

BIBLIOGRAFIE - BIBLIOGRAPHY
(vyjma vertebratologických prací - excluding vertebratological articles)

Thysanoptera

1. 1945 Příspěvek k poznání našich třásněnek. (Contribution à la connaissance des nos Thysanoptères). *Entomol. Listy*, 8: 71-72.
2. 1945 Další příspěvek k poznání našich třásněnek. (Deuxième contribution à la connaissance des nos Thysanoptères.) *Entomol. Listy*, 8: 116-120.
3. 1946 Nové nálezy třásněnek z mohelské reservace. (Sur quelques Thysanoptères de la réservation de Mohelno). *Entomol. Listy*, 9: 56-59.
4. 1947 Poznámky k znalosti třásněnek rejvízských rašelinišť. (Notice a la connaissance des Thysanoptères de la tourbière de Rejvíz). *Entomol. Listy*, 10: 2-16.
5. 1947 Corticicolní třásněnky - I. (Les Thysanoptères. corticicoles I. Eurytrichothrips affinis (O. M. Reuter)). *Entomol. Listy*, 10: 43-56.
6. 1949 Faunistické poznámky k znalosti moravských třásněnek. (Some interesting notes on Moravian Thysanoptera). *Entomol. Listy*, 12: 28-29.
7. 1949 Nový podrod a druh třásněnek z Mohelna. (A new subgenus and species of Thysanoptera from Czechoslovakia). *Entomol. Listy*, 12: 37-41.
8. 1950 K poznání Poecilothrips albopictus Uzel. (Thysanoptera corticicola - III.). (Contribution to the knowledge of Poecilothrips albopictus Uzel). *Entomol. Listy*, 13: 152-156.
9. 1950 K poznání třásněnek Jeseníků - II. (To the Knowledge of Silesian Thysanoptera). *Přírodověd. Sborn. Ostrav. Kraje*, 11: 344-353.
10. 1951 O třásněnce karafiátové. (On Carnation thrips, Taeniothrips dianthi Priesner). *Entomol. Listy*, 14: 5-38.
11. 1951 Nová třásněnka rodu Taeniothrips A. & S. (A new Taeniothrips A. & S. from Czechoslovakia). *Entomol. Listy*, 14: 59-62.
12. 1951 Popis primární larvy Cryptothrips nigripes (O.M.R). (Thysan. corticicola - II). (Description of the first larva of Cryptothrips nigripes (O.M.R.). Thysan. corticicola - II). *Sborn. Přírodověd. Klubu (Brno)*, 29(1948-51): 68-71.
13. 1951 O korní třísněnce Hoplandrothrips bispinosus Pr. (Thysan. corticicola IV.). (On Hoplandrothrips bispinosus Pr. (Thysanoptera corticicola IV.)). *Entomol. Listy*, 14: 153-158.
14. 1951 Další poznámky o našich třásněnkách. (Additional notes on Czechoslovak Thysanoptera). *Entomol. Listy*, 14: 158-161.
15. 1952 Přehled třásnokřídlých z Československa. (A list of Czechoslovak Thysanoptera). *Zool. Entomol. Listy*, 15: 185-195.
16. 1954 Poznámky o skleníkovém škůdci Chaetanaphothrips orchidii (Moulton). (Remarks on the orchid thrips Chaetanaphothrips orchidii (M.)). *Zool. Entomol. Listy*, 17: 3-12.
17. 1954 Nové nálezy třásnokřídlých z ČSR. (New records of Thysanoptera from Czechoslovakia). *Zool. Entomol. Listy*, 17: 202.
18. 1955 Oxythrips tatricus sp. n., neznámý druh třásněnky z kosodřeviny. (Oxythrips tatricus n. sp., eine unbekannte Trips-Art der Bergkiefer). *Zool. Entomol. Listy*, 18: 21-28.
19. 1956 Další nový druh rodu Taeniothrips z ČSR. (Eine weitere neue Taeniothrips-Art aus der Tschechoslowakei). *Fol. Zool.*, 5: 135-138..
20. 1957 Neue Thysanopterenarten aus der Tschechoslowakei - I. *Fol. Zool.*, 6: 52-56.
21. 1958 Neue Thysanopterenarten aus der Tschechoslowakei - II. *Čas. Čs. Společ. Entomol.*, 55: 280-288.
22. 1958 Příspěvky k poznání třásnokřídlých Bulharska - I. (Beiträge zur Kenntnis der Thysanopteren Bulgariens - I). *Práce Brněnské Základny ČSAV*, 30: 423-433.
23. 1960 Neue Thysanopterenarten aus der Tschechoslowakei - III. *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 57: 112-117.
24. 1960 Eine neue Melanthrips-Art aus Bulgarien. *Izv. Zool. Inst.*, 9: 455-460.
25. 1961 New species of Thysanoptera from Czechoslovakia - IV. *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 58: 60-70.
26. 1961 Two new species of Oedaleothrips from Asia. *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 58: 302-309.
27. 1963 New Thysanoptera from Central Asia. (U.S.S.R.). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 60: 99-113.
28. 1963 A new Haplothrips from China. *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 60: 273-276.

29. 1964 Ergebnisse der Albanien-Expedition 1961 des Deutschen Entomologischen Institutes. 20. Beitrag - Thysanoptera. *Beitr. Entomol.*, 14: 251-268.
30. 1964 Five new Thysanoptera from Soviet Central Asia. *Čas. Čs. Společ. Entomol.*, 61: 224-237.
31. 1964 The zoological results of Gy. Topál's collectings in South Argentina. *Ann. Hist. Natur. Mus. Nat. Hung.*, 56: 267-279.
32. 1965 New species of Thysanoptera from Czechoslovakia - V. *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 62: 98-104.
33. 1965 Eine neue Kakothrips-Art aus Israel. *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 62: 319-322.
34. 1965 Zwei neue paläarktische Haplothrips-Arten. *Zool. Anz.*, 175: 182-187.
35. 1965 Ergebnisse der Albanien-Expedition 1961 des Deutschen Entomologischen Institutes, 45. Beitrag - Thysanoptera (Nachtrag). *Beitr. Entomol.*, 15: 761-762.
36. 1965 Ergebnisse der zoologischen Forschungen von Dr. Z. Kaszab in der Mongolei - XX. Thysanoptera. *Ann. Hist. Natur. Mus. Nat. Hung.*, 57: 229-239.
37. 1967 A new species of Cercothrips Hood from Madagascar. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 64: 364-370.
38. 1968 Two new Thysanoptera from Asia with notes on synonymy. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 65: 216-221.
39. 1969 29th result of the zoological scientific expedition of the National Museum in Prague to Turkey. - Thysanoptera. *Acta Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 38: 147-149.
40. 1970 On some Thysanoptera collected in Nepal by Prof. Janetschek. *Khumbu - Himal (Univ. Verlag, Innsbruck - München)*, 3: 361-370.
41. 1972 Ergebnisse der zoologischen Forschungen von Dr. Z. Kaszab in der Mongolei - 290. Thysanoptera. *Acta Zool. Acad. Sci. Hung.*, 18: 333-351.
42. 1973 Thysanoptera collected in Transcaucasia, including descriptions of two new species. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 70: 30-44.
43. 1977 Melanthrips hispanicus sp.n. with notes on a related species. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 74: 16-19.
44. 1977 Thysanoptera, pp. 55-59. In: Dlabola J. (ed.): Enumeratio insectorum Bohemoslovakiae. *Acta Faun. Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 15 (Suppl. 4): 1-158.
45. 1983 A remarkable new Aeolothrips species from Kyzyl Kum desert (Thysanoptera). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 80: 437-440.
46. 1983 Zur Faunistik der Thysanopteren Mitteleuropas. *Verh. SIEEC X. (Budapest)*: 295-297.
47. 1984 Thysanopteren aus der Mongolei - III. *Ann. Hist. Natur. Mus. Nat. Hung.*, 76: 109-128.
48. 1985 Thysanopteren aus der Mongolei - IV. *Ann. Hist. Natur. Mus. Nat. Hung.*, 77: 127-144.
49. 1987 Zoogeographical analysis of Mongolian Thysanoptera, pp. 496-499. In: Holman J. & Pelikán J. (eds.): *Population structure, genetics and taxonomy of Aphids and Thysanoptera.* SPB Academic Publ., The Hague, 542 pp.
50. 1988 Records, notes and list of Thysanoptera from Algeria. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 85: 21-27.
51. 1988 A new Irano-Turkmenian species of Bregmatothrips Hood, 1912. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 85: 464-468.
52. 1989 Two new species of Thysanoptera from Mongolia. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 86: 121-128.
53. 1989 Nově importovaný škůdce skleníkových rostlin, třásněnka západní, Frankliniella occidentalis (Pergande, 1895). (A new imported pest of greenhouse plants, the Western flower thrips, Frankliniella occidentalis (Pergande, 1895)). *Ochrana Rostlin*, 25: 271-278.
54. 1990 New species of Thysanoptera from Gobi Altai Mountains. *Mitt. Zool. Mus. Berlin*, 66: 41-49.
55. 1990 Faunistic records from Czechoslovakia. Thysanoptera. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 87: 232-234.
56. 1990 Butting in phlaeothripid larvae (Thysanoptera). *Proc. 3rd Internat. Symp. on Thysanoptera, Kazimierz Dolny, Poland, 11-16 Juna, 1990*: 51-55.
57. 1991 Faunistic records from Czechoslovakia. Thysanoptera. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 88: 11-12.
58. 1991 Truběnka fíkusová (Gynaikothrips ficorum Marchala, 1908) ve sklenících v Československu. (The Cuban-laurel thrips, Gynaikothrips ficorum Marchal, 1908, in greenhouses in Czechoslovakia). *Ochrana Rostlin*, 27: 287-291.
59. 1992 Faunistic records from Czechoslovakia. Thysanoptera. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 89: 168.
60. 1993 A new species of Lygothrips Ananthakrishan (Thysanoptera, Tubulifera) from Madagascar. *Zoology (New Delhi)*, 4: 317-324.
61. 1994 Eine neue bemerkenswerte Apterygothrips-Art aus Mitteleuropa (Thysanoptera: Phlaeothripidae). *Entomol. Zeitschr. (Essen)*, 104: 177-192 (& G. Schliephake).
62. 1994 Osmeterial glands in Megathrips-like males (Thysanoptera: Phlaeothripidae). *Courier Forschungsinst. Senckenberg*, 178: 97-100.
63. 1995 A new Mongolian species of the genus Apterygothrips (Thysanoptera: Phlaeothripidae). *Eur. J. Entomol.*, 92: 443-447.
64. 1995 Thysanoptera, pp. 137-146. In: Rozkošný R. & Vaňhara J. (eds.): Terrestrial Invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO, I. *Fol. Fac. Sci. Natur. Univ. Masarykianae Brunensis, Biol.*, 92: 1-208.
65. 1996 Vertical distribution of alpine Thysanoptera. *Fol. Entomol. Hung.*, 57: 121-125.
66. 1997 Třásněnka Thrips palmi Karny, 1925 ohrožuje evropské skleníky. (Thrips palmi Karny, 1925 threatens European glasshouses). *Ochrana Rostlin* (in print).

Knihy, kapitoly knih - Books, book chapters

1. 1954 Thysanoptera, pp. 191-193. In: Kratochvíl J. & Bartoš E. (eds.): *Soustava a jména živočichů. (System and names of animals).* Academia, Praha, 544 pp.
2. 1954 Thysanoptera, pp. 96-101. In: Hrbáček J. (ed.): *Jak a proč sbírat hmyz. (How and why to collect insects).* Academia, Praha, 214 pp.
3. 1956 Řád Thysanoptera - Třásnokřídlí (Order Thysanoptera), pp. 55-99. In: Miller F. (ed.): *Zemědělská entomologie (Agricultural entomology).* Academia, Praha, 1056 pp.
4. 1957 Thysanoptera, pp. 9-34. In: Kratochvíl J. (ed.): *Klíč zvířeny ČSR - II. (Key on animals of Czechoslovakia).* Academia, Praha, 746 pp.
5. 1960 Thysanoptera, p. 2201. In: *Naučný slovník lesnický. (Encyclopaedia of forestry).* SZN, Praha, 2340 pp.
6. 1968 Thysanoptera, pp. 90-94. In: Skuhravý V. (ed.): *Metody chovu hmyzu. (Methods of rearing insects).* Academia, Praha, 286 pp.
7. 1969 Thysanoptera, pp. 133-137. In: Novák K. (ed.): *Metody sběru a preparace hmyzu. (Methods of collecting and preparing of insects).* Academia, Praha, 281 pp.
8. 1973 Zlatník A., Pelikán J. & Stolina M.: *Základy ekologie. (Fundamentals of ecology).* SZN, Praha, 281 pp.
9. 1977 Odum E. P.: *Základy ekologie. (Fundamentals of Ecology, 3. edition).* [Překlad kapitol 7 a 9, pp. 225-320, 344-376]. [Translation of chapters 7 and 9 in Czech]. Academia, Praha, 733 pp.
10. 1978 Současná tendence studia ekosystémů (Contemporary trends in ecosystem studies), pp. 7-14. In: Křístek J. (ed.): *Ekologické základy ochrany lesů. (Ecological grounds of forest protection).* Vys. škola zemědělská, Brno, 126 pp.
11. 1984 Losos B., Gulička J., Lellák J. & Pelikán J.: *Ekologie živočichů. (Ecology of animals).* SNP, Praha, 316 pp.
12. 1985 Rychnovská M., Balátová E., Úlehlová B. & Pelikán J.: *Ekologie lučních porostů. (Ecology of grassland ecosystems).* Academia, Praha, 291 pp.
13. 1991 Consumers in a meadow ecosystem, pp. 165-180. In: Rychnovská M. (ed.): *Meadow ecosystem at Kameničky.* Publ. House Elsevier, Amsterdam, 328 pp.

Studentská skripta - Lecture notes

1. 1992 Metody výzkumu populace živočichů (Methods of investigating animal population), pp. 139-171. In: Losos B. (ed.): *Cvičení z ekologie živočichů. (Training in animal ecology).* Masaryk. Univ., Brno, 229 pp.
2. 1993 Pelikán J.: *Přehled obecné ekologie. (Survey of general ecology).* Veterin. Univ., Brno, 153 pp.
3. 1994 Sekundární produktivita, konzumenti (Secondary productivity, consumers), pp. 75-100. In: Klimo E. (ed.): *Lesnická ekologie. (Forestry ecology).* Agric. Univ., Brno, 167 pp.

Krátké články - Short articles

1. 1950 Ke stavu zoologických výzkumů Jeseníků. (On zoological research of Jeseníky Mts.). *Vlastivěd. Věst. Morav. (Brno)*, 5: 35-42 (& D. Povolný).
2. 1951 Současný stav výzkumu slezské fauny. (On contemporary situation in research of Silesian fauna). *Přírodověd. Sborn. Ostrav. Kraje*, 12: 334-343.
3. 1953 Laboratorní zkoušení účinnosti přípravků obsahujících DDT na chrousty. (Laboratory testing of DDT insecticides on Melolontha vulgaris). *Zool. Entomol. Listy*, 16: 107-110 (& M. Řezáč).
4. 1954 Ke stavu československé použité entomologie. (On Czechoslovak applied entomology). *Zool. Entomol. Listy*, 17: 81-82 (& D. Povolný).
5. 1960 XV. mezinárodní zoologický kongres v Londýně. (XVth International Zoological Congress in London). *Fol. Zool.*, 9: 391-393.
6. 1964 XVI. mezinárodní zoologický kongres ve Washingtonu. (XVIth Internat. Zoological Congress in Washington). *Fol. Zool.*, 13: 92-93.
7. 1965 Výsledky a další perspektivy v ekologii živočichů. (Results and further perspectives in animal ecology). *Sjezd Čs. Zoologů, Brno, Sborn. Ref.*: 3-7.
8. 1973 O významu a přínosu ekologických věd. (On importance and contribution of ecological sciences). *Biol. Listy*, 38: 300-301.
9. 1974 Návaznost ekologických výzkumů zoologů v ekosystémovém pojetí. (Connections of zoologists ecological research in ecosystem conception). *Zpr. Čs. Zool. Společ.*, 4-6: 9-18.
10. 1975 K výuce ekologie na vysokých školách. (Teaching of ecology at universities). *Biológia (Bratislava)*, 30: 867-870.
11. 1975 Projekt Kameničky; výzkum funkce živočichů v lučním ekosystému. (Project Kameničky, investigation of animal function in a meadow ecosystem). *Kameničky Report (Brno)*, 5: 22-26.

12. 1976 Významné skupiny živočichů a jejich funkční vazba v lučním ekosystému u Kameniček. (Important groups of animals and their functional connection in the meadow ecosystem at Kameničky). *Kameničky Report (Brno)*, 11: 42-50.
13. 1976 Životní jubileum ing. dr. Radoslava Obrtela, CSc. (Life anniversary of Ing. Dr. Radoslav Obrtel, CSc.). *Vertebrat. Zpr.*, 1: 49-50.
14. 1978 Ekologie očima dneška. (Ecology at present view). *Scripta Medica (Brno)*, 51: 508-509.
15. 1979 Výzkumy československých biologů v Severní Africe. (Investigations of Czechoslovak biologists in North Africa). *Sborn. Ref.(Liblice)*: 61-78.
16. 1984 Ochrana a racionální využívání genofondu. (Protection and management of the genepool). *Životné Prostredie (Bratislava)*, 13: 56-62 (& R. Neuhäusl).
17. 1986 RNDr. Ing. E. Nováková, CSc. - životní jubileum. (RNDr. Ing. E. Nováková, CSc. - anniversary). *Fol. Venatoria*, 16: 365-367.
18. 1986 Životní jubileum dr. ing. Františka Gregora, CSc. (Anniversary of dr. ing. František Gregor, CSc.). *Vertebrat. Zpr.*, 1986: 37-38.
19. 1986 Činnost ekologické sekce Čsl. zoologické společnosti při ČSAV a současná situace v ekologii u nás. (Activities of the Ecological Section of the Czech. Zoological Society and contemporary situation in ecology in our country). *Zpr. Čs. Zool. Společ.*, 19-20: 65-66.
20. 1987 K otázce interakčních prvků v zemědělské krajině (Interacting elements in agricultural landscape). *Sborn. Agroprojektu (Brno)*: 38-42.
21. 1995 Professor Dr. Ing. Dalibor Povolný, DrSc., 70 years old. *Klapalekiana*, 31: 161-176.

Popularizační články - Popularizing articles

1. 1949 Úvahy o našich třásněnkách. (Considerations on our Thysanoptera). *Příroda*, 42: 6-10.
2. 1950 Z biologie korních třásněnek (On the biology of bark Thysanoptera). *Příroda*, 43: 134-136.
3. 1973 Víte co je ekologie ? (Do you know what is ecology ?). *Rovnost*, 28. VII. 1973.
4. 1979 Zkušenosti s vědeckými vývěskami na kongresech. (Experience with posters on congresses). *Živa*, 27: 157.
5. 1989 Nejnovější hmyzí vetřelec - třásněnka západní. (A new intruder - the occidental flower thrips). *Živa*, 37: 267-268.

Recenze knih - Book reviews

1. 1961 Novák V.: Insektenhormone. *Fol. Zool.*, 10: 286.
2. 1971 Petrusewicz K. & Macfadyen A.: Productivity of terrestrial Animals. *Fol. Zool.*, 20: 84.
3. 1972 Wadsworth R. M. (ed.) 1968: The measurements of environmental factors in terrestrial ecology. Blackwell Sci. Publ. *Fol. Zool.*, 21: 22.
4. 1975 W. B. Clapham, Jr.: Natural Ecosystem. The Macmillan C., New York - London, 1973: 248 pp. *Fol. Zool.*, 24: 174.
5. 1978 Christiansen F. B. & Fenchel T. M.: Theories of populations in biological communities. *Fol. Zool.*, 27: 156.
6. 1979 Remmert H.: Ökologie. *Fol. Zool.*, 28: 207-208
7. 1980 Daniel M. & Kalvoda J.: Himaláj. *Živa*, 41: 200.
8. 1981 Loutit M. V. & Miles J. A. R. (eds.): Microbial Ecology. *Fol. Zool.*, 30: 361-362.
9. 1982 Mattson W. J. (ed.): The role of Arthropods in forest ecosystems. *Fol. Zool.*, 31: 73-74.
10. 1982 Heal O. W. & Perkins D. F. (eds.): Production ecology of British moors and montane grassland. *Fol. Zool.*, 31: 138.
11. 1983 Crawford C. S.: Biology of desert invertebrates. *Fol. Zool.*, 32: 93-94.
12. 1984 Mossakowski D. & Roth G.: Environmental adaptation and evolution. *Fol. Zool.*, 33: 181.
13. 1984 Lidicker Jr., W. Z. & Caldwell R. L. (eds.): Dispersal and migration. *Fol. Zool.*, 33: 248.
14. 1984 Mahunka S. (ed.): The fauna of the Hortobágy National Park - II. *Fol. Zool.*, 33: 326.
15. 1985 Kruger F. J. & Mitchell D. T. & Jarvis J. U. M. (eds.): Mediterranean-type ecosystems. The role of nutrients. *Fol. Zool.*, 34: 88.
16. 1986 Matthes D.: Tiersymbiosen und ähnliche Formen der Vergesellschaftung. *Fol. Zool.*, 35: 346.
17. 1987 Laštůvka Z.: Koakce a kompetice vyšších rostlin. (Coaction and competition of higher plants). *Živa*, 50: 200.
18. 1989 Stugren B.: Grundlagen der allgemeinen Ökologie. *Fol. Zool.*, 38: 68.
19. 1990 Johansen R. M.: El genero Elaphrothrips en el continente Americano (Monografia Inst. Biol., Univ. Nacional Autónoma Mex., 1982, pp. 267). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 87: 75.
20. 1990 Johansen R. M.: El genero Leptothrips en el continente Americano (Monografia Inst. Biol., Univ. Nacional Autonoma Mex., 1987, pp. 247). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 87: 478.
21. 1990 Howell P., Lock M. & Cobb S.: The Jonglei Canal. *Fol. Zool.*, 39: 287.
22. 1990 Studia Oecologica - 2. *Fol. Zool.*, 39: 340.
23. 1991 Dykyjová D. (ed.): Metody studia ekosystémů. (Methods of investigating of ecosystems). *Živa*, 55: 113.

On 22 April 1996, Doc. Ing. Dr. Jaroslav Pelikán, DrSc., celebrated his 70th birthday. Since the times of Professor J. Uzel, our classical thysanopterist, Pelikán is the only one who has reached an international level in this branch of entomology. Pelikán published about seventy original scientific papers in taxonomy, bionomics and ecology of the order Thysanoptera, in which, among other things, he described some eighty taxa new to science. This activity is particularly noteworthy, considering that Pelikán's profession was one of a mammalogist. Having graduated from the then University of Agriculture in Brno, Pelikán became assistant with the University Institute of Applied Entomology. After having served two years in the army, he was compelled by the changed conditions to alter the orientation of his scientific work. He became a member of the Institute of Vertebrate Zoology of the newly established Czechoslovak Academy of Sciences, and he spent the next forty years of his life working in that institute. Pelikán was also one of the founders and organizers of that institute. On an international level, Pelikán has gained as a secretary of scientific meetings and the leading person of scientific projects. He was recognized among the persons who began the first intensive ecological development in terms of both organizing and publishing: among other things, he participated in the translation and edition of a number of textbooks on ecology. However, the study of Thysanoptera has always been his, so to say, private yet by no means marginal domain. Since the series of monographs of the "Fauna of the ČSSR" ceased to appear, Pelikán's life-work, a monograph of Czech and Slovak Thysanoptera, has remained unpublished for the time being. Pelikán also represented our zoology on an international level, having participated in several worldwide scientific congresses and conferences. Thus, his name is permanently tied with the development of Czech and, in many respects, even European entomology and zoology. It is the sincere hope and wish of all Pelikán's friends that he may continue his fruitful work for many years to come.